

Vrijwilligers in het archief

Halle, 13 december 2004

Op maandag 13 december 2004 vond in het stadhuis van het Vlaams-Brabantse Halle een VVBAD-studiedag plaats rond het thema 'vrijwilligers in het archief'. De dag werd voorgezeten door **Hermione l'Amiral**, stadsarchivaris in Halle.

De nadruk lag tijdens het voormiddagdeelte op de praktische kant van de vrijwilligerswerking. **Sylvain Wolf**, zelf vrijwilliger-medewerker, schetste een beeld van de vrijwilligerswerking in het SOMA, waar vrijwilligers zich in nauw overleg met de vaste medewerkers van het centrum aan inventarisatie wijden. **Marc De Vos**, archiefmedewerker, lichtte de sinds 2002 opgestarte vrijwilligerswerking bij het Provinciaal Archief West-Vlaanderen toe en stond stil bij de daar gehanteerde vrijwilligersovereenkomst die de rechten en plichten van de vrijwilliger omschrijft. **Paul Vos**, gemeentearchivaris én voorzitter van de Molse heemkundige kring, benadrukte vooral de wederzijdse ondersteuning die archiefdienst en voluntariaat elkaar te bieden hebben op het culturele vlak en woog daarbij pro en contra tegen elkaar af. **Raf Van Laere** van de Provinciale Bibliotheek Limburg, Afdeling Informatie en Documentatie, wees er in zijn bijdrage vooral op dat de vrijwilligers sowieso een meerwaarde moesten betekenen voor de instelling en dat hun takenpakket duidelijk omschreven moest zijn (geen basistaken, enkel taken die de basistaken kunnen verlichten). Daarbij onderstreepte hij het belang van welomlijnde procedures en de correcte begeleiding van de vrijwilliger tijdens het werk.

De rode draad doorheen die verschillende bijdragen bleek dat er niet zoiets bestaat als dé vrijwilliger. Het takenpakket dat hem of haar wordt toebedeeld kan zonder meer als divers worden bestempeld. In de ene instelling houdt de vrijwilliger zich bezig met inventariseren, in een andere beperkt zijn werkdomein zich tot het indexeren, het uithalen en terugsteken van opgevraagde documenten, en nog elders verricht de vrijwilliger zelfs leeszaaldienst. Ook nieuw voor velen was het besef dat vrijwilligerswerk in archiefinstellingen voor bepaalde categorieën van vrijwilligers in sommige gevallen een welhaast curatieve en therapeutische functie had en kon leiden tot een vlottere reïntegratie in de samenleving. Personen "met een verhoogde psychische kwetsbaarheid" konden in een archiefomgeving nuttig werk leveren, maar begeleiding door een arts of vertrouwenspersoon buiten de instelling was wel noodzakelijk.

Als afsluiting van de voormiddag werden ook **Jan Dhondt** van het Stadsarchief Brugge en **Jo Van Herreweghe** van het Stadsarchief Gent bij het panelgesprek betrokken. De discussie spitste zich vooral toe op de vraag of het al dan niet noodzakelijk was een contract af te sluiten tussen de archiefinstelling en de vrijwilliger. Contracten werken misschien drempelverhogend en leiden tot formalisering, maar ze leggen anderzijds wel duidelijk bepaalde afspraken vast waarnaar kan worden teruggegrepen.

Bij het begin van de namiddag bracht **Daniel Liévois**, vrijwilliger in het Stadsarchief Gent, nog even in herinnering dat vrijwilligers kunnen zorgen voor een verrijking van de dienstverlening, waarna een meer theoretisch gedeelte aanbrak. **Sabine Van Cauwenberge** (VWSG) toonde met grafieken aan dat elk gemeente- of OCMW-bestuur een beroep doet op vrijwilligerswerking. **Elke Vandurmen** (VCM-Contactforum voor Erfgoedverenigingen) stond vooral stil bij de initiatieven die werden genomen om vrijwilligersverenigingen te sensibiliseren ook oog te hebben voor hun eigen archief en **Myriam Philips** (Provinciaal Steunpunt voor Vrijwilligerswerk Vlaams-Brabant) signaleerde het bestaan van een vormings- en publicatieaanbod rond het begeleiden, motiveren en opleiden van vrijwilligers. Ook de verschillende verzekeringen die van toepassing zijn, kwamen ter sprake, evenals de verschillende categorieën van vrijwilligers, de financiële en administratieve implicaties...

Bart De Keyser, Stadsarchivaris Hasselt
bart.dekeyser@hasselt.be

